

**A m. kir. minisztérium 1915. évi 4.070.
M. E. számú rendelete,
a csődön kívüli kényszeregyességi eljárásról**

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912: LXIII. t. c. 16. §-ában és az idézett törvénycikket, valamint az 1912 : LXVIII. törvénycikket kiegészítő 1914 : L. t.-c. 14. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

**I. FEJEZET
Az eljárás megindítása**

1. §

Az adós annak kijelentésével, hogy tartozásai vagyonát meghaladják, vagy egyébként fizetőképtelen, a kereskedő és a kereskedelmi társaság pedig annak kijelentésével is, hogy fizetéseit megszüntette, a csődön kívüli kényszeregyességi eljárás (egyességi eljárás) megindítását kérheti. (...)

2. §

Az egyességi eljárásra az a kir. törvényszék illetékes, amely a csődneyítésre illetékes volna.

Az egyességi eljárásban a kir. törvényszéknél egyesbíró jár el.

A bíróság illetékességét az egyesség jóváhagyása vagy az eljárás megszüntetése tárgyában intézkedő elsőfokú határozat meghozataláig hivatalból vizsgálja.

3. §

Az eljárás megindítását kérvénnyel kell kérni. A kérvényt annyi példányban kell benyújtani, hogy a bíróságnak és minden ismert hitelezőnek egy-egy példány jusson. (...)

4. §

Az adós köteles a kérvénnyel egyességi ajánlatát előterjeszteni.

A kérvényhez mellékelni kell a hitelezők jegyzékét és oly ideiglenes mérleget, amely legalább a vagyon és a tartozások végösszegeinek szembeállítását tüntesse fel. Meg kell jelölni továbbá az adós ingatlanait és telekkönyvi jogait a rájuk vonatkozó telekkönyvi adatokkal (13. §.). A hitelezők jegyzékében fel kell sorolni az összes

tartozásokat – valamennyi hitelező lakóhelyének, és ha a hitelező az adósnak rokona vagy sógora, ennek a viszonynak feltüntetésével. (...)

Az egyességi ajánlatnak, a hitelezők jegyzékének és az ideiglenes mérlegnek eredetijét az adósnak alá kell írnia. Ha más személyek az adós kötelezettségeiért felelősség vállalására késznek nyilatkoznak, e nyilatkozatot bírói vagy közjegyzői hitelesítéssel ellátva a kérvényhez kell mellékelni.

Az adós kérelmére a bíró a mellékletek előterjesztésére és a pótolható hiányok pótlására az adósnak legfeljebb tizenöt napi halasztást engedhet.

5. §

Az adós egyességi ajánlatát vissza nem vonhatja, és a szavazatra jogosult összes hitelezők beleegyezése nélkül a hitelezők hátrányára nem módosíthatja.

Ugyanez áll oly személyre is, aki az adós kötelezettségeiért felelősség vállalására késznek nyilatkozott.

A bíró azt az adóst, aki az eljárás megindítását nyilván alaptalanul kérte, bármely érdekelt kérelmére az ennek okozott költség megtérítésében marasztalja. Az adóst előzetesen meg kell hallgatni.

6. §

Az igazságügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg általános rendelettel megállapíthatja a tartozások kiegyenlítésére fizetendő azt a legkisebb hányadot, valamint a tartozások kiegyenlítésére megszabható azt a leghosszabb határidőt, amelynek felajánlása mellett egyeségi eljárásnak helye van.

Ily rendelet kibocsátása esetében az eljárást nem lehet megindítani, ha az egyeségi ajánlat az e rendelkezésben megállapított kellékeknek meg nem felel.

7. §

Ha a kérelem a megszabott kellékeknek megfelel, és a 2. bekezdésben felsorolt hiányok nem forognak fenn, a bíró az eljárást megindítja és vagyonfelügyelőt rendel ki, ellenesetben pedig a kérelmet hivatalból visszautasítja.

Az eljárást nem lehet megindítani:

1. ha az adós ellen korábban már egyeségi eljárás volt folyamatban és azt az új kérelem előterjesztését megelőző egy éven belül az 56. §. 1. bekezdésének 2-6. pontjában említett valamely okból megszüntették;
2. ha az adós korábban már csődben volt, és a hitelezők az 1. pontban megjelölt időn belül az adósnak a csődben tett kényszeregyességi ajánlatát el nem fogadták, vagy a bíróság a kényszeregyesség jóváhagyását jogerősen megtagadta.

8. §

Vagyonfelügyelőül megbízható és a kellő szakismeretekkel rendelkező személyt kell kirendelni, aki az adóshoz nem áll oly személyes viszonyban, amely tisztének ellátásában befolyásolhatná.

Hatóságok és szaktestületek a bíró tudakozódására e tulajdonságok felől haladéktalanul nyilatkozni kötelesek.

A kirendelés részleteit az igazságügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg rendelettel szabályozhatja.

A vagyonfelügyelő kötelességeinek lelkiismeretes teljesítésére fogadalmat tesz. A fogadalom letétele után a bíró a vagyonfelügyelőnek kirendeléséről tanúsítványt ad.

9. §

Az egyességi eljárás megindítása után a bíró haladéktalanul megteszi mindazokat az intézkedéseket, amelyek az adós vagyonának biztosítására szükségesek. A bíró különösen megtilthatja az adósnak, hogy bizonyos jogcselekményeket az eljárás folyama alatt egyáltalában, vagy a vagyonfelügyelő hozzájárulása nélkül végezzen.

Ha az adós az 1. bekezdés értelmében tett intézkedésnek nem tesz eleget, a bíró az eljárást megszüntetheti. Ha a késedelem veszéllyel nem jár, a bíró a határozat meghozatala előtt hallgassa meg az adóst és esetleg a vagyonfelügyelőt és a hitelezőket.

A bíró az adóst az előreláthatólag felmerülő és az eljárás céljára elkerülhetetlenül szükséges költségnek vagy a költség egy részének előlegezésére kötelezheti (56. §. 1. bekezdésének 2. pontja). A bíró az adósnak kérelmére rövid halasztást adhat.

10. §

Az egyességi eljárás megindítását hirdetménnyel haladéktalanul közzé kell tenni.

A hirdetménynek különösen tartalmaznia kell:

1. a vagyonfelügyelő nevét és lakcímét;
2. a hitelezőkhöz intézett felhívást, hogy követeléseiket a hirdetményben meghatározott időn belül, a 28. §-ban megszabott módon jelentsék be (43. §. 1., 2. bekezdése);
3. az egyességi tárgyalás határnapját;
4. annak a napnak a megjelölését, amellyel az eljárás megindításának joghatálya beáll (16. §.).

Az egyességi tárgyalás határnapját legfeljebb harminc napra kell kitűzni. Fontos okból. a bíró hosszabb időközzel tűzhet ki határnapot.

A tárgyalás elnapolásának és elhalasztásának csak fontos okból van helye. A Pp. 240. §-a nem nyer alkalmazást.

11. §

A hirdetményt a bíróság hirdető tábláján ki kell függeszteni. Ha az adós lakóhelye vagy vállalatának székhelye a bíróság székhelyén kívül van, a hirdetményt e helyek járásbíróságának hirdető tábláján is ki kell függeszteni.

A bíró elrendelheti a hirdetménynek valamely tőzsdén vagy más oly helyen való kifüggesztését, ahol az adós hitelezői üzleti ügyekben nagyobb számban szoktak megfordulni.

(...)

12. §

A hirdetmény lényeges tartalmát (10. §. 2. bekezdése) a hivatalos lapban egyszer közzé kell tenni.

A bíró elrendelheti, hogy a hirdetményt egész terjedelmében, úgyszintén, hogy azt más, a körülményekhez képest külföldi hírlapokban is és a megállapított időközben többször is közzétegyék.

(...)

14. §

Amennyiben ebből a rendeletből más nem következik, a bíró az egyességi eljárás egész folyamán hivatalból jár el és határoz.

A bíró a lényeges körülmények megállapítása végett bizonyításfelvételt és tudakozódásokat foganatosíthat. Különösen elrendelheti az érdekelteknek meghallgatását és kötelezheti őket a szükséges okiratok és más bizonyítékok előterjesztésére.

Az 1875: XXXVII. t.-c. 36. §-a ide is kiterjed.

A felek eskü alatti kihallgatásának és egyességi eskünek nincs helye.

15. §

Az egyességi eljárásban az érdekeltek meghallgatása szóbeli tárgyaláson kívül a többi meghallgatandó személy távollétében és jegyzőkönyv készítése nélkül is történhetik; jegyzőkönyv készítésének hiányában azonban a meghallgatás eredményét az iratoknál röviden fel kell jegyezni. A meghallgatott személynek csak szükség esetében kell alkalmat adni arra, hogy más személyek előadására nyilatkozhassék (Pp. 254. §.).

A 11. §. 6. bekezdése meghallgatás esetében is megfelelően áll.

Igazolásnak az egyességi eljárásban nincs helye.

(...)

III. FEJEZET**Vagyonfelügyelő, ellenőrző biztos és ellenőrző bizottság****21. §.**

A vagyonfelügyelő pontos tájékozódást köteles szerezni az adós vagyoni helyzete és üzletének, gazdaságának vagy kenyérkeresetének eddigi folytatása, fizetési nehézségeinek okai, kinnlevőségeinek behajthatósága, a felajánlott egyességi hányad megfelelő volta és általában a hitelezők elhatározására fontos minden körülmény felől. Köteles gondoskodni arról, hogy az adós üzlete, gazdasága vagy kenyérkeresete a lehetőséghez képest tovább folytatható legyen, és felügyelni arra, hogy az adós vagyonából semmit el ne vonjanak. Felülvizsgálja az adós által előterjesztett hitelezőjegyzéket és ideiglenes mérleget, közreműködik a vagyonkimutatás és a végleges mérleg elkészítésében, ellenőrzi azok helyességét, mindezek megtörténtét aláírásával tanúsítja és ténykedéséről a tárgyalás előtt a bírónak írásban jelentést tesz. A vagyonfelügyelő a tisztének kötelességellenes vitele folytán okozott vagyoni kárért az összes érdekelteknek felelős.

22. §

Ha a vagyonfelügyelő a befolyó pénz átvételét és fizetések teljesítését magának tartotta fenn, az átvett pénzüsszegekből fedezi a folyó kiadásokat és teljesíti különösen a 30. és a 31. §-ban felsorolt kötelezettségeket, amennyiben lejártak; amennyiben pedig még le nem jártak, azokat a lehetőség szerint biztosítja.

A fennmaradt vagy nélkülözhető összeget késedelem nélkül bírói letétbe helyezi, vagy a bíró engedélyével gyümölcsözőleg másként helyezi el.

A vagyonfelügyelő csak oly folyó kiadásokat tehet, amelyek az üzlet, a gazdaság vagy a kenyérkereset folytatásához rendszerint szükségesek, vagy amelyeket a 17. §. 2. bekezdése értelmében hatályos ügyletek tesznek szükségessé.

(...)

24. §

A vagyonfelügyelő költségének megtérítésén felül ténykedéséért díjazást követelhet. A bíró bármikor utasíthatja a vagyonfelügyelőt, hogy díj- és költség számláját közölje. A vagyonfelügyelő díját és költségét a bíró állapítja meg. A határozat ellen a vagyonfelügyelő és az adós egyfokú felfolyamodással élhetnek.

A vagyonfelügyelő részéről az adóssal vagy a hitelezőkkel díja vagy költségének összege tekintetében kötött megállapodás semmis.

Az igazságügyminiszter rendelettel a vagyonfelügyelő díjazásánál irányadó díjszabást állapíthat meg.

25. §

A bíró a vagyonfelügyelő ténykedését, számadásait és ténykedésére tartozó egyéb iratait bármikor megvizsgálhatja és a vagyonfelügyelőt jelentés és felvilágosítások adására utasíthatja.

Ha a vagyonfelügyelő kötelességeit kellően nem teljesíti, a bíró őt kötelességei teljesítésére esetenként hatszáz koronáig terjedhető pénzbírsággal szoríthatja, és sürgős esetekben a vagyonfelügyelő költségére egyes tennivalók ellátásával más személyt bízhat meg.

A bíró a vagyonfelügyelőt fontos okból hivatalból vagy bármely érdekelt kérelmére tisztétől felmentheti. A határozat meghozatala előtt a vagyonfelügyelőt lehetőleg meg kell hallgatni.

26. §

Ha az üzlet terjedelme vagy más fontos ok megkívánja, a bíró a vagyonfelügyelő mellé az érdekelt hitelezők közül ellenőrző biztost vagy legfeljebb öt tagból álló ellenőrző bizottságot rendelhet ki. A kirendelésnél a hitelezők javaslatára lehető figyelemmel kell lenni.

Az ellenőrző biztos és az ellenőrző bizottság tagjai díjtalanul működnek. Az igazolt és szükséges költséget javukra meg kell téríteni.

A bíró a kirendelést visszavonhatja.

27. §

Az ellenőrző biztos vagy az ellenőrző bizottság megvizsgálja az adós vagyoni viszonyait, az adós üzletének, gazdaságának vagy kenyérkeresetének az eljárás megindítását megelőző időben történt folytatását, a vagyonkimutatást és az adós feljegyzéseit. A bíró az ellenőrző biztost vagy az ellenőrző bizottságot arra is felhatalmazhatja, hogy a vagyonfelügyelőt ellenőrizze. Ebben az esetben a vagyonfelügyelő az ellenőrző biztos vagy az ellenőrző bizottság utasításaitól el nem térhet.

Az ellenőrző biztos vagy az ellenőrző bizottság vizsgálata eredményéről jelentését legfeljebb tizenöt nap alatt a bíróhoz nyújtja be. A bíró fontos okból kérelemre rövid halasztást engedhet.

A 21. §. 2. bekezdése megfelelően ide is kiterjed.

A bíró az ellenőrző biztost vagy az ellenőrző bizottság tagjait szakértőkként is meghallgathatja.

IV. FEJEZET

Hitelezők

28. §

A követeléseket a kir. törvényszéknél be kell jelenteni. A bejelentésnek írásban kell történnie. (...)

A bejelentéseket az érdekeltek megtekinthetik.

(...)

V. FEJEZET

Egyességi tárgyalás

37. §

Az adós az egyességi tárgyaláson személyesen köteles megjelenni, hacsak személyes megjelenését fontos ok nem gátolja.

Ha az adós igazolatlanul nem jelenik meg személyesen, a bíró az eljárást megszüntetheti.

A bíró az adós kérelmére a tárgyalást fontos okból legfeljebb tizenöt napra elhalaszthatja a végből, hogy azon az adós személyesen jelenhessen meg.

38. §

Az adós köteles az egyességi tárgyalásra üzleti (gazdasági) könyveit és vagyoni állapotának megállapításához szükséges egyéb feljegyzéseit magával hozni, a vagyonfelügyelő ellenőrzése mellett készített és az ez által is aláírt vagyonkimutatást és végleges mérleget előterjeszteni és fizetési nehézségeinek okait előadni.

39. §

A tárgyalás kezdetén a vagyonfelügyelő és az esetleg kirendelt ellenőrző biztos vagy az ellenőrző bizottság e célra felkért tagja ismerteti a benyújtott jelentést. Bármely érdekelt kérelmére a jelentést fel kell olvasni.

40. §.

A 39. §-ban körülírt előterjesztések megtétele után az adós köteles esküt tenni (Pp. 310. §. 4. bekezdése) arra, hogy az általa készített vagyonkimutatás és mérleg legjobb tudomása és meggyőződése szerint helyes, vagyonából semmit el nem titkolt, követeléseit és tartozásait a valóságnak megfelelő összegben vette fel, hitelezői közül a vagyonkimutatásból senkit ki nem hagyott, sem olyant, aki nem hitelező, abba fel nem vett (56. §. 4. pontja).

A bíró az esküre kötelezettet az eskü letétele alól fontos okból felmentheti. A felmentés megadása felől a vagyonfelügyelőt és a hitelezőket meg kell hallgatni.

41. §

Az eskü kivétele, esetleg az eskütétel alól felmentő határozat kihirdetése után a bíró felhívja a megjelenteket, hogy a bejelentett követelések, az előnyös kielégítésre igényt tartó hitelezők követelései, a hitelezők szavazati joga, az, egyességi ajánlat elfogadása és az egyesség jóváhagyása tekintetében nyilatkozzanak, és az ügyre vonatkozó esetleges egyéb előterjesztéseiket tegyék meg.

(...)

42. §

Azt a hitelezőt, akinek jogait az egyesség nem csorbítja, szavazati jog nem illeti. Külön kielégítési joggal bíró hitelezőt szavazati jog csak a követelésnek a külön kielégítési joggal előreláthatólag nem fedezett része erejéig illet.

Ha a hitelező követelése váltókötelezett, adóstárs vagy kezes kötelezettségével, vagy külön kielégítésre jogot nem adó más módon van biztosítva, szavazati joga csak a követelésnek a biztosítékkal előreláthatólag nem fedezett része erejéig van.

Ha a külön kielégítésre jogosult hitelező a külön kielégítés jogáról, vagy az előbbi bekezdés értelmében biztosított hitelező a biztosítékról lemond, a szavazati jog tekintetében őt a többi hitelezőkkel egyenlőnek kell tekinteni.

43. §

Azt a hitelezőt, aki követelését kellő időben be nem jelentette, szavazati jog nem illeti. A szavazásban való részvételre kell bocsátani azt a hitelezőt is, aki a kellő bejelentést elmulasztotta, ha mulasztásának vétlen voltát nyomban valószínűvé teszi.

Azok a hitelezők, akik nem a bíróság székhelyén laknak, a szavazás befejezéséig a bíróhoz benyújtott írásbeli beadvány (41. §. 3. bekezdése) útján is szavazhatnak.

Az írásbeli szavazatot a szavazás befejezéséig vissza lehet vonni.

44. §

Ha bejelentett követelésen zálogjog áll fenn, a szavazati jog a biztosított követelés értéke erejéig a záloghitelezőt, az esetleges többlet erejéig pedig a bejelentőt illeti meg.

45. §

Az adós fel- vagy lemenő ágbeli rokonát vagy sógorát, oldalágbeli rokonát az unokatestvérig bezárólag, házastársát és jegyesét, testvérének házastársát és házastársának testvérét szavazati jog csak annyiban illeti, amennyiben az egyességi

ajánlat elfogadása ellem szavaz. Ugyanez áll azokra is, akik az illető követelést a nevezettektől élők közötti jogügylettel szerezték, ha a jogutódlás az eljárás megindítását követte, vagy az eljárás megindítását megelőzőleg egy éven belül történt.

46. §

A szavazásban való részvételre kell bocsátani azt a hitelezőt is, akit szavazati jog egyáltalán nem, vagy csak kisebb összeg erejéig illet, vagy akinek szavazati jogát az érdekeltek valamelyike kifogásolta. A bíró az egyesség jóváhagyása tárgyában hozott végzésben állapítja meg, vajjon a szavazat számba veendő-e és mily összegben.

47. §

A szavazás tárgya az egész egyességi ajánlat elfogadása vagy el nem fogadása. (...)

48. §

Az egyességi ajánlatot akkor kell elfogadottnak tekinteni, ha az azt elfogadó hitelezők követeléseinek összeg szerint legalább kétharmadrészét teszik ki valamennyi hitelező tőkekövetelésének, akit szavazati jog illet. Ha a 45. §-ban említett személy szavazati jogát nem gyakorolja, követelése a szavazatok többségének megállapításánál számításba nem jön.

Ha az 1. bekezdésben meghatározott többséget nem lehetett elérni, a bíró, az adós nyomban előterjesztett kérelmére, tizenöt napon belül eső újabb határnapot tűzhet ki.

Az újabb határnapra a kitűző végzés kihirdetésekor jelen nem volt érdekelteket a 11. és a 12. §. rendelkezései szerint kell megidézni.

Az újabb határnapon az előbb előterjesztett szavazat megtartja hatályát, hacsak a hitelező meg nem változtatja.

A szavazás megismétlését a bíró mellőzheti, ha nyilvánvaló, hogy az újabb szavazás az előbbi szavazás eredményén az egyességi ajánlat elfogadása vagy el nem fogadása szempontjából nem változtatna.

(...)

VI. FEJEZET

Az egyesség jóváhagyása. Az eljárás befejezése és megszüntetése.

52. §

Az egyesség érvényességéhez a bíró jóváhagyása szükséges.

A jóváhagyás tárgyában hozott határozatot közzé kell tenni (10. §). A határozatot az adósnak, valamennyi bejelentő hitelezőnek és mindazoknak az ismert érdekelteknek kézbesíteni kell, akik az ellen felfolyamodással élhetnek.

53. §

Az egyesség jóváhagyását meg kell tagadni:

1. oly ok miatt, amely miatt az eljárást nem lehetett volna megindítani, vagy meg kellett volna szüntetni;
2. ha lényeges eljárási szabályt sértettek meg, kivéve, ha a hiányt utólag pótolni lehet;
3. ha az egyességben a 49. §-nak rendelkezései ellenére egyes hitelezőknek külön előnyöket ígértek vagy biztosítottak.

54. §

A bíró az egyesség jóváhagyását megtagadhatja:

1. ha egyes hitelezőknek az egyességen kívül az 50. §. ellenére külön előnyt ígértek vagy biztosítottak, vagy ha az adós akár az egyesség létrehozása, akár az egyességre okot adó vagyoni állapotának előidézése körül egyébként csalárdul járt el;
2. ha az adós a fizetőképтелenség beállta vagy a fizetések megszüntetése után egyes hitelezőknek oly kielégítést vagy biztosítást adott, amely akkor vagyoni helyzetének meg nem felelt;
3. ha az adós vagyoni állapota felől kellő tájékozódást nem lehet szerezni;
4. ha az adósnak az egyességben juttatott előnyök mértéke és az adós vagyoni helyzete közt a hitelezők hátrányára feltűnő aránytalanság mutatkozik.

55. §

Ha az egyességet jóváhagyó végzés jogerőre emelkedett, az eljárást befejezetté kell nyilvánítani. Az eljárás befejezését közzé kell tenni. (...)

56. §

Az egyességi eljárást azokon az eseteken kívül, amikor a bíró azt megszüntetheti, meg kell szüntetni:

1. ha az eljárás nem lett volna megindítható;
 2. ha az adós az eljárás költségét bírói határozat ellenére nem előlegezi;
 3. ha az adós a hitelezők jegyzékét és a mérleget a neki engedett határidő alatt sem mutatja be;
 4. ha az adós az esküt (40. §.) le nem teszi;
 5. ha az egyességi ajánlatot a hitelezőknek e rendeletben meghatározott többsége el nem fogadta;
 6. ha az elfogadott kényszeregyesség jóváhagyását a bíróság megtagadja.
- (...)

VII. FEJEZET
Fellebbvitel**60. §**

Az eljárásban hozott végzések ellen, amennyiben ebből a rendeletből más nem következik, felfolyamodásnak nincs helye.

Pénzbeli marasztalást tartalmazó, továbbá oly végzés ellen, amellyel bírói letétet utalványoznak, úgyszintén az eljárás megindítása iránti kérelmet visszautasító, az egyességet jóváhagyó, vagy a jóváhagyást megtagadó, valamint az eljárás befejezté nyilvánítása iránti kérelmet elutasító, végül az eljárást megszüntető végzés ellen a kir. ítélőtáblához egyfokú felfolyamodásnak van helye.

A felfolyamodási bíróság a feleket kiküldött bíró útján meghallgathatja és a szükséges bizonyítást fogyanatosíthatja.

Az egyességet jóváhagyó végzés ellen felfolyamodással nem élhet az a hitelező, aki szavazatával az egyességhez hozzájárult; a jóváhagyást megtagadó végzés ellen pedig felfolyamodással nem élhet az a hitelező, aki az egyesség ellen szavazott.

Az a hitelező, aki követelését kellő időben nem érvényesítette, az egyesség jóváhagyása tárgyában hozott végzés ellen felfolyamodással csak akkor élhet, ha valószínűvé teszi, hogy követelésének érvényesítését hibáján kívül mulasztotta el és ha követelésének fennálltát és összegét hitelt érdemlően kimutatja.

A hivatalos lapban hirdetmény útján közölt határozat ellen a felfolyamodás határideje tizenöt nap. Ez a határidő minden érdekeltre vonatkozólag a hirdetménynek a hivatalos lapban való első megjelenése napján kezdődik (Pp. 449. §. 1. bekezdése).